

Leerkring Burgerbegroting 15 juni Medemblik

Een dag over paradepaardjes en olifantenpadjes

Woensdag 9 maart Roermond: <ul style="list-style-type: none">
• Kennismaking met Open Overheid, open data, diverse vormen van budgetparticipatie (budgetmonitoring, burgerbegroting, open spending, etc.)
• Interne proces: welke vraag stel ik aan mijn collega's
Dinsdag 12 April Antwerpen: <ul style="list-style-type: none">
• Kennismaking proces burgerbegroting. Accent op laagdrempeligheid, energiek, deelname van 'niet usuals'
• Waar is burgerbegroting het antwoord op?
Woensdag 15 Juni, Medemblik: <ul style="list-style-type: none">
• Rol van de raad in het proces
• Doen en daden: hoe dan?
Woensdag 14 September Lelystad: <ul style="list-style-type: none">
• Doorontwikkeling van pilot naar reguliere aanpak

1 De raad en de burgerbegroting

Tim van het Hof, fractievoorzitter van D66, de partij met de meeste zetels in de gemeenteraad van Breda. Taxichauffeur en Oa bezig met zijn scriptie over de burgerbegroting

meeste zetels in Bestuurskundige.

Het verhaal van Tim van het Hof, is het verhaal van binnenuit. Van een raadslid die “opeens een idee van een wethouder hoort over het invoeren van een burgerbegroting in zijn stad” en wat dan?

The reflex:

Reflex 1 “Hee ze komen aan mijn budgetrecht”. Reflex 2 “Waarom zou je het niet doen?” Reflex 3: “Onrust is een beste drijfveer om avontuur aan te gaan”

Zie vooral de presentatie van Tim van het Hof bij dit Burgerbegrotingsverslag

- Na de allereerste ideeën over een burgerbegroting niet gaan inkaderen of definiëren in notities. Of raadsinformatiegesprekken starten. Gewoon met de stad in gesprek gaan met dit wat vage, gekke idee. Met inwoners, raadsleden, ondernemers, ambtenaren. En op gekke plekken in de stad.
- Steek niet teveel tijd in kennisvragen rond de burgerbegroting. Het draagt weinig bij aan de invoering van een burgerbegroting “Als ik een antwoord op al mijn vragen had gekregen was ik nog meer gaan twijfelen.” Kennis en opvattingen hebben over een burgerbegroting is niet alles. Het gaat om meebeleven. “Anders had ik hier niet gestaan” Ga aan de slag.
- Begin dan met een bouwploeg. Zij bouwen de lokale burgerbegroting: wat wel/niet, proces, doel, sfeer, beslistraject etc. Het zijn bouwers en ambassadeurs. Zo werd Tim ambassadeur in de raad, bewoners ambassadeur in hun buurt. Ze staan op omdat ze iets willen. Het is geen politiek verband. Gewoon bouwers.
- Het proces is sterk bepalend voor slagen burgerbegroting. Is het een individueel ingestoken keuzep proces of collectieve deliberatie, worden dorpsraden en wijkgroepen aangesproken als dragers of ook de nieuwe netwerken.
- Uit literatuur (Tim doet als bestuurskundige onderzoek naar burgerbegroting) blijkt dat een burgerbegroting zorgt voor een betere relatie inwoners en bestuurders.
- Je hebt boze bewoners en ideebewoners. Laat je niet gijzelen door wat er niet kan en mag. Waarom zou je het niet doen? Voor bewoners met ideeën en voor bewoners die vinden dat ze onvoldoende gehoord worden.

Het grote gesprek

De rol van raadslid veranderd. De volksvertegenwoordigende wordt steeds meer door inwoners (volk) zelf ingevuld. De kaderstellende en controlerende rol blijft.

Burgerbegroting is niet van één partij of politieke kleur. Overal zie je dat het dwars door partijen heen trekt. Het is meer een verhaal van oude politiek (inclusief machtsspelletjes, zetelgerichtheid, deeltjes maken,...) en nieuwe politiek (minder raadsfractie en meer raadslid zijn, partnerschap met de samenleving in diverse rollen, etc.). Een scheiding tussen believers en non-believers.

De raad moet het wel goedkeuren, maar in een inspirerend proces staan altijd raadsleden op die ook mee doen en die zijn dan je ambassadeur. Zij gaan het gesprek in hun eigen raad wel aan.

Als een bestuurder als vaandeldrager op staat dan gaat het wel sneller.

Hij of zij moet er niet een persoonlijk paradepaardje van maken, maar zo snel mogelijk alle partijen ruimte geven om het proces van burgerbegroting zelf in te vullen.

Bij dit soort processen gaat het ook om begrippen als onzekerheid, reflectie en twijfels. Door daar open mee om te gaan en samen op te pakken, ontstaat er een band inwoner-bestuurder.

Burgerbegroting is als uiting van de participatieve democratie een aanvulling op de representatieve democratie en dat zie je terug omdat de kwaliteit van de oplossingen en de deliberatie vaak sterker zijn dan in een traditioneel inspraakproces. Dan moet je als raadslid en vertegenwoordiger van de representatieve democratie over je schaduw heen stappen en dit omarmen.

Het starten van een burgerbegroting is een cocktail van onzekerheid, avontuur en vertrouwen dat het betere democratische effecten heeft. Waarbij het meer om partnership en bijzondere cocreaties gaat en de afgescheiden oude rollen door elkaar gaan lopen. Het ontpolitiseert het partijpolitieke. In Breda schrijven twee raadsleden delen van het startvoorstel wat vroeger ambtelijk gemaakt zou worden en ook bewoners vullen dat weer aan. Reden? Moest snel gebeuren, dus doen wij dat ff. Dat schuurt wel met bv algemene opvattingen dat de voorstellen voor raad ambtelijk opgesteld worden.

De burgerbegroting in Breda startte met het verlangen om de begroting te flexibiliseren. Met minder landelijke sturing en meer mogelijkheden lokaal kleur te geven aan de gemeentebegroting. Dat is een inhoudelijk motief dat veel raadsleden aanspreekt. En kan samen met de inwoners nog beter vorm krijgen.

Burgerbegroting is een instrument dat bijdraagt aan systeemverandering. Binnen een systeem verandering bewerkstellingen is moeilijk. Dus sluit coalities van buiten en binnen. En spreek de raad niet aan als politicus (oude verhoudingen bevestiging) maar als raadslid.

Het systeem van de representatieve democratie staat onder druk. In sommige plaatsen is de opkomst lager dan 50%. Een x aantal burgers zullen nooit meedoen aan democratische processen. Een X aantal wil misschien niet meedoen aan het formele politieke spel maar je kunt ze wel betrekken bij een burgerbegroting proces. Is ook lokale democratie.

Wat zijn de drijfveren van raadsleden. Dat is zo bepalend voor samenwerking en resultaat. Daar kan geen instrument of methode tegen op. Ego, macht, vooruitgang, presentatiedrang, leiderschap tonen, bindingsverlangen, belangenbehartiging, gemeenschapsontwikkeling, enz

Stand der dingen

Snelle stand der dingen bij de 14 gemeenten als het gaat om burgerbegroting en raadsbetrokkenheid

1. We zitten in de verkenning-, & zendingfase (evangeliseren). Informeren, inspireren, voorbeelden, zoeken, overtuigen. Daar hoort bij dat we het begrip burgerbegroting laden: wat is het in deze lokale situatie? Er een gevoel bij krijgen. Op bezoek. Of raadsuitwisseling organiseren tussen raadsleden uit diverse gemeenten.
2. College/wethouders zitten vaak op één lijn of er wordt hard aan die ene lijn gewerkt. Dit proces is nu full power gaande in het land.
3. Raadsleden staan erg divers in het denken over een burgerbegroting in de gemeente. Is geen traditionele politieke lijn in te denken. Niet in partijen of fracties.

Alleen een scheiding van raadsleden 'oude politiek' met bijna eenzijdige focus op systeem representatieve democratie en 'nieuwe politiek' waarin participatieve democratie de representatieve kan verrijken en versterken.

4. Volop experimenten starten om te leren, trainen en om deze nieuwe manier van werken te laten rijpen. Vraagt om een lokale leerinfrastructuur: regels en gewoonten, andere verhoudingen, nieuwe rollen, oplossingen die wel werken maar niet passen, etc.
5. Een brede opvatting om het te depolitiseren "Even partijbelang op zij zetten". Niet kaderstellen en afwachtend zijn. Maar ook meedoen. Niet als fractie of politicus maar als burger die raadslid is,...
6. Start burgerbegroting wordt vooral vanuit twee motieven geïntroduceerd:
  - a. Begrotingsinzicht (hoe werkt het, flexibilisering bestaande budgetten, transparantie) als startmotief. Vaak een wens van de raad
  - b. Change is coming. Vaak wordt het ambtelijk het aangedragen als één van de instrumenten om zo bewustwording nieuwe democratische verhoudingen aan te wakkeren.
7. Ambtelijke betrokkenheid is erg verschillend. Vaak wel interesse en 'feel good' bij medewerkers wijzaken, strategiemensen en 'jeuk' bij financiële afdelingen of vastgoed

2 Lunchbreak met Tim Aarts van Het Lukt Ons

Tim Aarts, een vereniging, op het gebied initiatieven

publieke ondernemer en 'dwarsdenker' die ondernemers, stichtingen en vrijwilligersorganisaties bij elkaar brengt o.a. van crowdfunding en mogelijk maken van maatschappelijke

<https://hetluktons.nl/nl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=p9uTSFLxobs>

<http://open-overheid.nl/wp-content/uploads/2015/06/Het-Lukt-Ons.pdf>

3 Denken en Doen, tegelijkertijd Het verhaal van Gerlinda Tjihuis

Zie vooral de presentatie bij dit verslag van de leerkring

De woorden bij Gerlinda's verhaal

DOE WAT PRACTISCH
MOEDIG IS

WILKEER IN
A DENKEN HIER
MET MAKEN'S

MAAK
PRODUCT BESLUITEN
MET
RELIGIEUS WERKERS

DOE ZELF
JE THUIS
OPRECHT

EIGENAARSHIP, DOOR
PROVOCATIEF
UITDAGEN

DRUK EN TEGEN DRUK

EERSTE TWEE JAAR
ZIJN NIET LELUK:
GEDEE

WEDDUS
WITWILT
VERBODT

OPHOLDEN,
MEEMENEN,
= TAAL
= GEEN
EIGENAARSHIP

MAAK SYSTEM
ZACHT

VERBOD POTENTIELE
AKTIEVE BEWENERS
MET ORGANISATIES

STAP UIT JE
ROL ALS FUNCTIONEL
AMBTENAAR.
WEES PARTNER
GA RELATIE AAN

DO →
LOVE →
REFLECT →
THANK →

LEUWER
MEETLYN
DOET

TWEE WERELDEN
DOOR ELKAAR
HUSSELEN:
INSTITUTIES/SYSTEEM
EN DAILY LIFE
VAN INFORMELE
BUURT/DORP

MEERWAARDIGE PARTICIPATIE:
GEEL, GROEN, ROOD
INNOVATIE, TAAL

VERANDERING IS
VOOR IEDEREEN,
NIET ALLEEN
GEMEENTE

WACHT NIET.
POLITIEK MOET
GEBAN' SAKU NIET ELKAAR
WAT WIL JE AFDIENEN

WKT IS SONS
NIET LEUK
GEEN TE ZIJN.
MAAR WEL MOEDIG

GEPLANNDE
'WILLEKEUR'

START BIJ
ZWEIG OEFANTENPAARDES

GEWIL BALKEN WOL

MAK ORGANISER
IN SIMPEL SYSTEM
RUIKE EN
VEERZICHT TE MAKEN

ACTIEF
VLEIN

CHOCOLA
HEIPT ALTIJD

- RUGDEKING RAAD
GEREGELY.
- WETENDEER VERGADING
- VAGE RUIKE TOT WAKEN
- RANULATEN.

ZOEM ZOM WILSON
IN BEGIN WILSON
ZE DEUT: ODER WEN
IN DE WEDDUS
MEER WILSON

quantore

En nu... hoe gaan we **aan de slag** met denken en doen tegelijkertijd?

Anders

Minder vergaderen, niet meer uitdenken tot in detail en meer doen
Minder lappen tekst
10% flexibel budget maken in bestaande programma's
Invalshoek bij start duidelijk maken met alle partijen
T gaat over inhoudelijke keuzes en niet over cijfers. Daar ook aandacht op
Vinden van een bestuurlijke vaandeldrager ("bestuurlijke begeistering")
Raad in beweging krijgen op dit thema
Inwoner in rol opdrachtgever

Stoppen

Het woord 'burgerbegroting'
Lange stukken
Als een eenling er aan trekken

Meer

Olifantenpaadjes opzoeken en vandaaruit werken. Aansluiten op wat er is
Chinees jatten
Samenhang opmerken in initiatieven
De stad en sneller in gesprek gaan met inwoners
Sfeer creëren. "Have Fun"
Lef hebben
Leren door te doen
Werken met een gemengd bouwteam
Transparantie in begroting geven

Niet meer aan beginnen

Geen grote plannen
Starten met de naam 'Burgerbegroting'
Ieder voor zich-aanpak

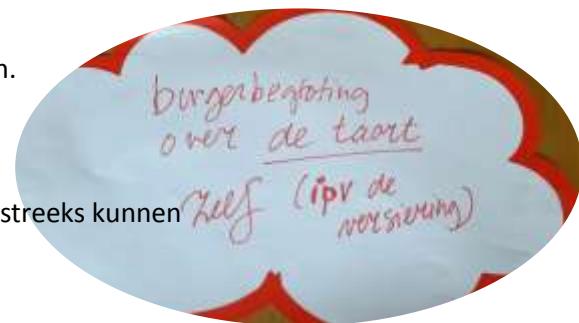
4 Unconference

Nog drie van die taaie zaken waar we onze tanden in kunnen zetten.

1 Frans (Groningen):

Burgerbegroting wel zo betitelen. Het gaat er om dat burgers rechtstreeks kunnen beslissen. Gaat om de hele taart en niet om partjes, verassingens of deelprocessen

- Klein – groot verhaal. Begin klein, goed verhaal groeit
- Verschil ruimte voor burgerinitiatieven en burgerbegroting. Is verschil burgerproductie en burgerregie

2 Marc(Medemblik):

Hoe komen we tot de sociale onderwerpen die er echt toe doen voor het samenleven in wijken en dorpen?

- Start met onderwerpen inwoners. Zitten altijd sociale verhalen bij
- Inwoners delen niet op in fysiek en sociaal maar in onderwerpen die leven
- Maak van usual suspects geen negatief frame, noem ze burgerbegroting-ambassadeurs
- Vraag waar inwoners trots op zijn

3 Suzie (Oldebroek):

Hoe komen we tot de kern in dorpen en wijken van wat de betekenis is van de dorpen en wijken voor bewoners. Ipv een opsomming van wat er moet gebeuren. Er moet meer zijn.

- Duik het dorp in laat bewoners het zelf vertellen
- Sluit aan bij het gewone leven en gewoner praatjes. Niet altijd in vergaderstijl
- Langs de lijn op het voetbalveld, krijg je veel informatie, opvattingen en sentimenten over het dorp en de inwoners

Joop Hofman
Rode Wouw

